

شورای سیاست‌گذاری حوزه‌های علمیه خواهران
مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران
معاونت پژوهش
مؤسسه آموزش عالی حوزوی معصومیه - قم

عنوان:

نقش محبت در انتقال آموزه‌های دینی از منظر آیات و روایات

استاد راهنما

حجت الاسلام و المسلمین ولی هاشم پور

نگارنده:

زینب فرشادی

سال تدوین ۱۳۹۶

چکیده

دین مبین اسلام مکتبی جامع است که برای تمام جنبه‌های حیات بشری برنامه‌های مدون و وزینی را ارائه نموده است. رسالت اجرای این برنامه‌ها را نیز به برترین و والاترین شخصیت‌ها، همچون پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم و ائمه هدی علیهم السلام، محول کرده است. هر یک از این بزرگواران در اجرای این رسالت که همان انتقال آموزه‌های دین مبین اسلام به بشریت بوده است، شیوه و روش‌هایی را برگزیدند که قابل تأمل و تفکر است. در مرتبه نازل تر که اولیاء و مربیان هستند نیاز است شیوه‌های مطلوب را مد نظر قرار بدهند که با نیازها و فطرت انسان‌سازگاری داشته باشد در این نوشتار با عنوان «شناسایی روش محبت و تأثیر آن در انتقال آموزه‌های دینی را از نگاه قرآن و روایات بررسی می‌کند. در بحث محبت و جایگاه این روش از نظر قرآن و روایات، کنکاش گسترده‌ای در قرآن و فرمایشات پیامبر صلی الله علیه و آله و ائمه معصومین علیهم السلام تفحص و تحقیق در گستره‌ی مخاطب‌شناسی در امر تعمیق مفاهیم دینی، منجر به شناسایی نظریات جدیدی، همچون شناخت زمان و مقتضیات آن، شناخت شرایط سیاسی حاکم بر جامعه، امنیت مخاطب و تأثیر محیط زیست و جغرافیا در انتقال مفاهیم دینی، شده است. البته موارد متعدد دیگری همچون؛ شناخت ویژگی‌های روانی و شخصیتی متربی و هماهنگی گفتار و رفتار از لحاظ نظری و عملی در این مبحث کار شده است. مهمترین نهادهای انتقال دهنده‌ی مفاهیم دینی، نهادهایی همچون، خانواده، حکومت و رسانه هستند. انواع رسانه‌ها در عصر حاضر، حجم وسیعی از ارتباطات، تبادل داده‌ها و اطلاعات را به خود اختصاص داده است. در ادامه روش‌های انتقال مفاهیم دینی، مانند: روش‌های نوینی همچون؛ روش قصه‌گویی، روش خاطره‌گویی، روش نمایشی، روش بهره‌گیری از علوم تجربی، روش فرصت‌یابی (شکار لحظه‌ها)، روش مناظره، روش جابجایی (تغییر مکان مربی و متربی) و... بیان شده است. روش‌های تشویق و تنبیه، عقلی، بیم و امید، توبه، جذب و دفع، ارائه‌ی الگو، روش عبرت‌گیری، دعا، مدارا و آسان‌گیری، تکریم و احترام و محبت مورد بررسی قرار گرفته است.

واژگان کلیدی: محبت، مربی، متربی، آموزه‌های دینی

عنوان

مقدمه

فصل اول:

کلیات تحقیق و مفاهیم

گفتار اول: کلیات (طرح تحقیق)

أ. تبیین موضوع

ب. اهمیت و فائده انتخاب موضوع

ج. اهداف و فواید تحقیق

د. تاریخچه و پیشینه پژوهش

ه. سوالات تحقیق

ز. فرضیه‌های پژوهش

ح. پیش فرضهای پژوهش

ط. مفاهیم و متغیرها

ی. روش تحقیق

ک. سازماندهی تحقیق

ل. محدودیتها، مشکلات و موانع تحقیق

گفتار دوم: مفهوم شناسی

أ. محبت

ب. نقش

ج. آموزه‌های دینی

ج. دین

د. تربیت دینی

فصل دوم:

جایگاه محبت در قرآن و روایات

گفتار اول: جایگاه محبت در قرآن

أ. ارتباط محبت با امورات الهی

ه. تقوا

ب. انواع محبت

قرآن درباره حضرت موسی (علیه السلام) میفرماید:

گفتار دوم: جایگاه محبت در روایات

الف. محبت خداوند متعال به بندگان و مراتب آن

ب. محبت بنده به خداوند و مراتب آن:

گفتار سوم: آثار محبت در قرآن

أ. هدایت شدن

ب. دریافت پاداش زود هنگام الهی در دنیا

ج. بهره مندی از یاری خداوند

د. بهره مندی از رحمت الهی

ه. برخورداری از جایگاه والا در دنیا

و. شایسته شدن برای دریافت تحیت الهی

ز. پذیرفته شدن عمل:

ح. مصونیت از سرزنش و عقاب

فصل سوم:

نقش محبت مربی به متربی

در آموزه‌های اعتقادی

گفتار اول: محبت عامل موثر در آموزش مسائل اعتقادی

أ. روش تزئین کلام

گفتار دوم: توجه بیشتر به نیازهای عاطفی افراد در جهت تربیت مؤثر

أ. نیاز عاطفی کودکان

ب. محبت در محیط خانواده

ج. مصادیق محبت ورزیدن

د. ابراز محبت

گفتار سوم: رعایت حدود محبت و اظهار علاقه در جهت تربیت موثر

أ. رعایت حدود محبت

۲. ارتقاء سطح دانش و معرفت کودک

ب. شیوه‌های ابراز محبت به کودکان

گفتار چهارم: انتخاب شیوهی مناسب در بیان آموزه‌های دینی

أ. اصول تربیت دینی

ب. روشهای تربیت دینی

ج. شیوه آموزش برخی مفاهیم دینی

۳. مفهوم نماز

نتیجه:

فصل چهارم:

نقش محبت مربی به متربی

در آموزه‌های اخلاقی

گفتار اول: جلوگیری از شکل‌گیری عقده‌های خطرناک روانی

أ. عوامل و علل عقده حقارت

گفتار دوم: آسان نمودن امر تربیت والدین

أ. آثار تربیتی محبت به کودک

گفتار سوم: زدودن کینه و عداوت

أ. عوامل کینه‌توزی

ب. آثار کینه

ج. راه درمان کینه در قرآن

گفتار چهارم: نقش محبت در آموزش تربیت اجتماعی به کودک

أ. تعریف تربیت اجتماعی

ب. جلوه‌هایی از محبت در تربیت اجتماعی

جمع بندی و دستاوردها

أ. پیشنهادهای نظری

ب. پیشنهادهای کاربردی

ج. چند پیشنهاد به مربیان

فهرست منابع